

Ermita de Sant Joan

Matadepera

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Carretera de Terrassa a Talamanca BV 1221 km 4,700
Alçada: 512

Coordenades:

Latitud: 41.60919
Longitud: 2.00548
UTM Est (X): 417134
UTM Nord (Y): 4606864

Classificació

Número de fitxa: 08120 - 32
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle: XIII - XIX
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: La campana necessita reparació.
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: Protecció Integral (Número 57 del Catàleg de Béns del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal).
Tipologia A de la normativa específica pels elements arqueològics (Fitxa número 16 del Catàleg de Béns a protegir del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal).
Data aprovació: dt., 22/09/2009 - 12:00
Número inventari: Si (IPA); Si (CC.AA)
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat: Privada

Titular: Bisbat de Terrassa (Carrer Vinyals, 49 – 08221 Terrassa)

Fitxes associades:

[Goigs a llaor de Sant Joan Baptista](#)

[Talla de Sant Joan Baptista](#)

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Data de registre de la fitxa: dj., 10/12/2020 - 16:05

Descripció

L'església de Sant Joan s'ubica als peus del turó que porta el seu mateix nom, a la llera dreta de la riera de Les Arenes, al costat de La Mateta o Mata Xica i Can Roure.

En origen era d'una sola nau, de planta rectangular, però a la banda de migdia en una reforma posterior s'hi afegí l'altar de la Mare de Déu del Roser. La capçalera té forma poligonal tant a l'exterior com a l'interior.

Al nord-oest hi ha la sagristia, que destaca per la potència dels murs de més d'un metre d'amplada. La porta d'accés està carenada de blocs de pedra de grans dimensions, amb els brancals i la llinda lleugerament motllurats. A l'interior d'aquest espai, a mà dreta hi ha un nínxol amb portella de fusta. Destaca, en el mur orientat al nord una pica de pedra encastada en un nínxol, i a la seva esquerra una finestrella d'arc de mig punt amb carreus de pedra també motllurada, visible des del cementiri. S'observen restes de pintures al sostre i parets laterals de la nau.

El campanar actual és del segle XVI, de planta quadrada edificat al costat dret de l'església, arranat amb la façana. S'hi accedeix per una escala de caragol molt estreta. Té quatre cloquers, amb ampit motllurat i una sola campana situada al cloquer nord, visible des del cementiri. Al dessota d'una orla decorativa s'hi pot llegir "OFERTA A LA COMUNITAT PARROQUIAL / PEL MATRIMONI MANUEL TORELLÓ / I MARCET – CONXA RODO I BORRELL / EL DIA 2 DE NOVEMBRE DEL 1976".

La façana és molt austera sense ornamentació. Destaca la porta d'accés de doble fulla, de fusta amb la part exterior protegida per una xapa de ferro clavetejada. Els brancals i la llinda, plana són de pedra treballada. Està decorada amb l'escut parroquial en relleu representant Sant Joan Baptista i l'anyell i per damunt mateix, encara visible, la data gravada de 1599. Igualment, té marxapeus de pedra. Damunt seu i centrat en el mateix eix hi ha un òcul protegit amb una reixa de ferro. El vitrall és senzill, de motius geomètrics formant un taulell de quadrícules semitransparents delimitades per línies negres decorades de groc al seu interior.

Entrant, al terra s'hi observen diverses làpides sepulcral de principis del segle XVI i del segle XVII i una cripta. Al costat de la porta d'accés al campanar, dues làpides murals.

Observacions:

De la primera església només queda la part del presbiteri i de la sagristia.

L'any 1783, Jean Laurens, italià, emblanquinà, pintà i adobà l'església tal com especifica el llibre d'obra.

L'any 1821 s'eixamplà l'església construint la capella del Sant Crist i l'any 1850 es tornà a emblanquinar el temple de manera que totes les pintures ara parcialment visibles varen desaparèixer. Llorenç Sallent esmenta que s'hi veien figures, lletres, números i pintures de diverses classes i que això

ho és per la volta i els costats.

En un dels murs interiors de l'escala d'accés al campanar, escrit a llapis s'hi pot llegir F. 30-5-1940.

Història

Sant Joan va ser la parròquia de Matadepera fins que el 1881 es va traslladar a l'actual església del carrer de Sant Joan.

L'Arxiu Diocesà de Barcelona, conserva el manuscrit de l'arxiver Antoni Campillo i Mateu (1698-1779) escrit al segle XVIII, titulat *Speculum titulorum ecclesiasticorum*, en cinc volums. En el dedicat al Vallès, parla de l'*Ecclesia Parochialis S. Joannis de Matadepera* i en esmentar l'antigor d'aquesta escriu que ja existia l'any 986.

Per altra banda, Mn. Sallent, deixa constància d'un seguit de dades localitzades per ell en documents antics, que varen cremar durant la Guerra Civil: "els manuals d'aquesta Parròquia comencen el 1500 i les escriptures anteriors varen desaparèixer, com també la primera Església consagrada i rectoria a causa d'un incendi. Això és fundat, puix existint en algunes cases de pagès, com jo he vist, escriptures en pergamí de l'any 1200, firmades pel Rector de Matadepera, prova evidentment l'existència de l'església, Rectoria i Arxiu, molt anterior a l'any 1200."

El 18 de maig de l'any 1013, els comptes de Barcelona recuperen les terres que tenia en possessió el monestir de Sant Cugat del Vallès per donar-les al monestir de Sant Llorenç del Munt i dotar-lo així de les possessions necessàries per fundar-se i viure, entre elles l'alou de Matadepera. La donació se signa el 10 d'agost de 1013 per Ramon Borrell, la comtesa Ermessenda i el canonge Langobard.

En el testament fet l'any 1020, del canonge de la Seu de Barcelona, Langobard, consta que aquest va fer construir l'església de Sant Joan. Si tenim en compte que els comtes de Barcelona declaren Langobard patrocinador del futur monestir de Sant Llorenç del Munt, l'any 2013; podem deduir que la construcció de l'església de Sant Joan s'hauria produït entre l'any 1013 i 1020.

Posteriorment, el 1124, ja es documenta l'existència com a parròquia.

Es documentà l'1 de maig de 1040 el testament de Guillem Levita, jurat sobre l'altar de Sant Joan de Matadepera. L'any 1200 es troba la firma del rector de Matadepera sobre unes escriptures en pergamí. La més antiga que fa referència directa és del 17 de setembre del 1327 de Januari Presbitero en el qual es pot llegir: "Iglesia de Sant Joan de Matadepera".

Mn. Sallent (1897) aporta comentaris respecte les diferents modificacions estructurals d'aquesta església que es recollen en el llibre de l'Obra de 1692 a 1799 (avui desaparegut) com és el canvi d'ubicació del portal en varies ocasions. Segons consta, el portal d'origen, orientat a llevant, es va tapiar l'any 1599 per obrir-ne un de nou en la zona de l'Epistolari. Posteriorment, l'any 1774 es va tapiar novament i es va obrir sota el cor, tal i com el coneixem avui.

Actualment no es conserva cap retaule. Les notícies existents provenen del testimoni de Mn. Llorenç Sallent que transcriu el que va localitzar en els Manuals. El primer d'ells és el dedicat a arcàngel Sant Miquel i a Sant Sebastià, que sembla ser ja existia en data 8 de desembre de 1751. El Manual parla del tracte entre Jaume Marcet i Francech Bofil, pagesos i obrers de Sant Joan i el mestre pintor, Pedro Tudela Nauaro per treballs de pintar a l'oli, a excepció de les polseres, les imatges dels sants esmentats més amunt a més de la de Sant Roc. També esmenta que ha de pintar a l'encapçalament un Crist i al seu costat la Mare de Déu i sant Joan mentre que a la part inferior la Pietat a més de les santes Eulària, Bàrbara i Madrona i sant Antoni.

El sou serà de divuit lliures barceloneses.

També, el 4 de juny de 1629 Jaume Coll, daurador de Terrassa, s'obliga a fer i daurar la talla de Sant Joan Baptista que encara es preserva a l'església.

El 17 de juny de 1629 Michel Farrés, Jaume Garrigosa, Jaume Roure i Jacint Maset, de Matadepera donen a fer un nou sagrari a l'escultor Salvador Gros.

Durant els anys 1997 i 1998 s'inicien treballs de restauració del temple, sota la denominació "Matadepera es mou". Prèviament s'hi realitza una intervenció arqueològica que permetrà documentar una part de la cronologia de l'edifici. S'hi van excavar dues tombes i una sitja del segle XI. Tot i que la major part de l'edifici actual pertany al segle XVI, els resultats de les excavacions, el presbiteri i part de la sagristia senyalen la presència d'una antiga capella que s'hauria anat engrandint amb el pas dels anys.

Bibliografia

A.D.B. CAMPILLO i MATEU, Antonio. *Speculum titulorum ecclesiasticorum*. Vol. IV. Vallès

AJUNTAMENT de Matadepera (2009). Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Matadepera. Volum IV. Catàleg de Béns.

AMETLLER, Manuel (1990). Mn.Jaume Torres i Cusco. Akribos Edicions.

BALLBÈ BOADA, Miquel (1981). *Matadepera i Sant Llorenç del Munt; més de mil anys d'història*. Ajuntament de Matadepera. 2 vol.

FERRANDO, A. (1987) El Monestir de Sant Llorenç del Munt i les seves possessions. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

FONT i SEGURA, Xavier (1997). Inventari del patrimoni cultural de Matadepera. Inèdit.

PUIG, P. 1995. *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa*. Diplomataris segles X-XI. Fundació Noguera.

SALLENT, Ll. 1897. *Los archivos Parroquiales de Sant Joan de Matadepera*. Impremta Herich y C^a. Barcelona.

